

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Ринок праці та зайнятість населення

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**23 «Соціальна робота»
232 «Соціальне забезпечення»
перший (бакалаврський)
Управління соціальною сферою**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Завідувач кафедри
соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри соціальної економіки
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробник:
Касьмін Денис Сергійович, к.е.н, доцент кафедри соціальної економіки.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Для сучасного рівня розвитку світової спільноти характерна обумовленість престижу тієї чи іншої країни такими об'єктивними показниками, як стан її економіки та, найголовніше, ступінь вирішення найгостріших соціальних проблем. Соціальні проблеми вирішуються різними країнами на міжнародному рівні, апробується ефективність заходів, на основі чого потім формулюються конкретні соціальні стандарти, що закріплюються в міжнародних актах. У зв'язку з цим у світі активізуються процеси імплементації міжнародних стандартів соціального забезпечення у внутрішню систему стандартів кожної держави, що сприяє розвитку всіх країн світового співтовариства.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти соціального забезпечення» є надання студентам необхідного обсягу знань з теоретико-методичних і практичних основ, додержання міжнародно-правових стандартів соціального забезпечення в умовах реформування соціальної сфери в Україні і можуть бути використані в процесі підготовки та роботи працівників соціальної сфери.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	3
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Основи економіки та бізнесу	Методи нарахування соціальних виплат
Демографія	Етика та культура ділового спілкування
Людський розвиток	Основи наукових досліджень соціальних проблем
Право соціального забезпечення	
Основи соціальної політики	
Економіка праці та соціально-трудова відносини	
Державне регулювання соціальної сфери	
Ринок праці та зайнятість населення	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	РН 3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.
ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення

ЗКЗ. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення
ЗКЗ. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальне забезпечення в міжнародно-правових актах

Тема 1. Складові соціального забезпечення та його місце в міжнародно-правових актах.

- 1.1. Соціальні права людини: поняття, сутність, міжнародне визнання.
- 1.2. Соціальні обов'язки держави і соціальні права людини.
- 1.3. Міжнародно-правові гарантії реалізації соціальних прав людини.

Тема 2. Поняття і види міжнародних соціальних стандартів.

- 2.1. Визначення та ознаки міжнародних соціальних стандартів.
- 2.2. Критерії класифікацій міжнародних соціальних стандартів.
- 2.3. Аналіз джерел міжнародних соціальних стандартів в соціальному забезпеченні.

Тема 3. Міжнародні мінімальні стандарти соціального забезпечення: поняття, класифікація.

- 3.1. Характеристика мінімальних стандартів соціального забезпечення.
- 3.2. Формування та класифікація мінімальних стандартів соціального забезпечення.
- 3.3. Міжнародне регулювання соціального мінімуму в системі соціальних стандартів.

Змістовий модуль 2. Міжнародні стандарти соціального забезпечення та їх регулювання.

Тема 4. Міжнародні стандарти соціального забезпечення у сфері праці.

- 4.1. Зміст міжнародного стандарту права на працю і його елементи.
- 4.2. Міжнародний стандарт права на об'єднання у профспілки.
- 4.3. Сутність міжнародного стандарту права на відпочинок і дозвілля.

Тема 5. Міжнародні стандарти соціального забезпечення права на гідний рівень життя.

- 5.1. Міжнародні стандарти права на гідний рівень життя: поняття, зміст, реалізація.
- 5.2. Реалізація міжнародних соціальних стандартів у Конвенціях МОП та національному законодавстві.

Тема 6. Регулювання міжнародних соціальних стандартів.

- 6.1. Механізм реалізації соціальних стандартів.
- 6.2. Форми реалізації соціальних стандартів.
- 6.3. Контроль та дотримання виконання міжнародних зобов'язань.

Перелік та зміст лекційних, практичних, лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-плані навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання дисципліни «Міжнародні стандарти соціального забезпечення» використовуються різні методи навчання. Так, серед методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти використовуються: пояснювально-ілюстративний метод (тема 1 – тема 6), дискусії (тема 1, тема 4 – 6), презентації (тема 1 – 6), індивідуальна робота та робота у групах (тема 1, тема 3, тема 4 – 5), кейс-стаді (тема 2, тема 4,), експрес-опитування (тема 3, тема 5).

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти соціального забезпечення» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

За результатами поточного контролю здобувач може отримати мінімум 35 балів і максимум 60 балів, за результатами підсумкового контролю (іспит) – мінімум 25 і максимум 40 балів.

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час:
практичних і семінарських занять:

виконання студентом практичних завдань, участі студентів в обговореннях, дискусіях. Кожне практичне завдання оцінюється у 1 бал за умови активної участі в обговоренні теми заняття, наявності обґрунтованих висновків та своєчасної здачі завдання. Загальна кількість балів 9;

презентація, що має бути виконана в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 10 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст її теми, та відповідного представлення матеріалів презентації у групі. Максимальна оцінка за презентацію – 9 балів;

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 5 балів. Це тестова контрольна робота, яка виконується в ПНС і містить 10 тестів. Правильна відповідь на кожен з тестів оцінюється в 0,5 бали. Загальна кількість поточних контрольних робіт – 2. Максимальна оцінка за одну контрольну – 5 балів, а за обидві – 10;

колоквіум. Протягом семестру студенти пишуть 2 колоквіуми. Максимальна оцінка за кожен з колоквіумів 10 балів. Максимальна кількість балів за обидва колоквіуми – 20. Перший колоквіум включає теми 1–3, а другий колоквіум – теми 4–6.

самостійної роботи:

домашні завдання. Кожне домашнє завдання оцінюється в 3 бали за умови правильного виконання та наявності відповіді. За відсутності відповіді або за наявності помилок оцінка знижується на 0,5 бали. Кількість домашніх завдань – 4, максимальна кількість балів за усі домашні завдання становить 12.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю є екзамен. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет складається із 18 тестів та 3 практичних завдань (ситуаційного, діагностичного та евристичного). Правильна відповідь на тест закритої форми з одиничним вибором (7 тестових питань) та тест закритої форми з множинним вибором (7 тестових питань) оцінюється в 0,5 бали. Правильна відповідь на тест відкритої форми (4 тестових питання) на доповнення

оцінюється в 1,5 бали. За бездоганне виконання стереотипного завдання студент отримує 5 балів, за бездоганне виконання діагностичного завдання – 8 балів і за бездоганне виконання евристичного завдання – 14. Максимальна оцінка за бездоганні відповіді на завдання – 40 балів, мінімальна оцінка за задовільне виконання завдань – 25 балів.

- Практичні заняття – 9 балів
- Презентація – 9 балів
- Поточні контрольні роботи – 10 балів
- Колоквіуми – 20 балів
- Домашні завдання – 12 балів
- Іспит – 40 балів

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Тема 1. Складові соціального забезпечення та його місце в міжнародно-правових актах.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Міні-дискусія «Соціальні права людини в державній політиці».	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до семінарського заняття.	Перевірка домашніх завдань	
<i>Аудиторна робота</i>				

	Лекція 2	Тема 2. Поняття і види міжнародних соціальних стандартів.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Вирішення кейсів щодо визначення джерел соціальних стандартів у соціальному забезпеченні	Активна робота на парі	1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	3
Тема 3.	Аудиторна робота			
	Лекція 3	Тема 3. Міжнародні мінімальні стандарти соціального забезпечення: поняття, класифікація.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Мінімальні стандарти соціального забезпечення».	Активна робота на парі	1
			Експрес-опитування	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	
Тема 3.	Аудиторна робота			
	Лекція 4	Тема 3. Міжнародні мінімальні стандарти соціального забезпечення: поняття, класифікація.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Визначення джерел та чинників впливу на соціальний мінімум».	Активна робота на парі	1
			Колоквіум 1	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	3
Т	Аудиторна робота			
	Лекція 5	Тема 4. Міжнародні стандарти соціального забезпечення у сфері праці.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Робота в малих групах щодо визначення проблем реалізації основних соціальних прав людини на працю в міжнародних стандартах.	Активна робота на парі	1
	Самостійна робота			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Аудиторна робота</i>			
Тема 4.	Лекція 6	Тема 4. Міжнародні стандарти соціального забезпечення у сфері праці.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Вирішення кейсів щодо створення та об'єднання у профспілки	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	3
	<i>Аудиторна робота</i>			
Тема 5.	Лекція 7	Тема 5. Міжнародні стандарти соціального забезпечення права на гідний рівень життя.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Аналіз конвенцій МОТ щодо гідного рівня життя»	Активна робота на парі	1
			Презентація	9
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Аудиторна робота</i>			
Тема 5.	Лекція 8	Тема 5. Міжнародні стандарти соціального забезпечення права на гідний рівень життя.	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Семінар-дискусія щодо імплементації конвенцій МОТ в національному законодавстві.	Активна робота на парі	1
			Експрес-опитування	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	3
	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 9	Тема 6. Регулювання міжнародних соціальних стандартів.	Робота на лекції	

Практичне заняття	Вирішення кейсів на дотримання виконань національного законодавства та міжнародних зобов'язань.	Активна робота на парі	1
		Колоквіум 1	10
<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	
			60
Екзамен			40

Рекомендована література

Основна

1. Клименко А. Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст : монографія / А. Л. Клименко.– Харків: Юрайт, 2019. – 176 с.
2. Міжнародні соціальні стандарти: навч. посіб. / авт.: А. М. Юшко, Н. М. Швець; за заг. ред. В. В. Жернакова. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 121 с.
3. Назарова Г. В. Соціальна економіка : навчальний посібник / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотнікова, Н. В. Аграмакова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 240 с.
4. Руженський М. М. Соціальний захист населення в умовах формування ринкової моделі економіки України : монографія / М. М. Руженський. – К. : ППК ДСЗУ, 2013. – 318 с.

Додаткова

5. Державні соціальні та гарантії у 2019-2020 році / М-во соц. політики України. 2020. URL: <https://www.msp.gov.ua/files/socst/st01092020.xlsx>
6. Європейська соціальна хартія. Хартія Ради Європи, Міжнародний документ № ETS № 163 від 03.05.1996 р. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7112#section-4>
7. Малюга Л. Ю. Європейські соціальні стандарти в контексті права на соціальний захист в Україні. Альманах міжнародного права. 2019. Вип. 22. С. 15 – 25.
8. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії. Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Інформаційні ресурси

9. Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua/>.
10. Міжнародна організація праці. URL: <https://www.ilo.org>.
10. Реєстр наукових фахових видань України. URL: <http://nfv.ukrintei.ua/>.
11. Репозитарій Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/>.
12. Сайт персональних навчальних систем Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7742>.
13. Харківська державна наукова бібліотека ім В.Г. Короленка. URL: <https://korolenko.kharkov.com/>.